

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ

Кафедра гісторыі беларускай літаратуры

АЛЯКСЕЙЧЫКАВА

Анастасія Вадзімаўна

**ЧАЛАВЕК І ГІСТОРЫЯ Ў ПАЭТЫЧНАЙ СПАДЧЫНЕ МІКОЛЫ
АРОЧКІ**

Дыпломная работа

Навуковы кіраўнік:

кандыдат філалагічных навук,

дацэнт У. Г. Кароткі

Дапушчана да абароны

“__” _____ 20__ г.

Заг. кафедры гісторыі беларускай літаратуры

доктар філалагічных навук, прафесар Л. Дз. Сінькова

Мінск, 2023

РЕФЕРАТ

Общий объём дипломной работы составляет 58 страниц, список использованной литературы включает 33 источника.

Ключевые слова: драматическая поэма, историческая тематика, стихотворение, литературная критика, литературоведческая статья, военная лирика, художественная особенность.

Объект исследования – лиро-эпическое наследие Н. Н. Орочко.

Цель исследования – анализ специфики художественного отображения исторических событий в драматической трилогии («Крево», «Судный день Скорины», «Коронация Миндовга»), а также поэмах «Курганы», «Материнская рожь», «Химин дом» Н. Н. Орочко.

Методы исследования: историко-типологический, сравнительно-сопоставительный, описательный, структурный.

Полученные результаты и научная новизна исследования. В результате проведенного исследования установлено, что обращение Н. Н. Орочко к жанру драматической поэмы обусловлено влиянием творчества литовского поэта Ю. Марцинкявичюса, в особенности его драматического триптиха («Миндаугас» (1968), «Собор» (1970), «Мажвидас» (1976)), а также творчества калмыцкого поэта Д. Кугультинова, белорусских поэтов Я. Купалы и А. Кулешова. Обращение Н. Н. Орочко к теме войны в поэмах «Курганы», «Рожь матери», «Химин дом», а также в таких литературоведческих и литературно-критических книгах, как «Союз времени и мастерства» (1981), «Белорусская советская поэма» (1979), повлияло в дальнейшем на создание книги «Поэзия и война» (1987), в том числе на повторный анализ военной лирики поэтов постсоветского пространства. Проведение структурного анализа поэм «Крево», «Судный день Скорины», «Коронация Миндовга» Н. Н. Орочко позволило прийти к следующему выводу: художественное отображение исторической действительности характеризуется преобладанием авторской интерпретации событий.

Рекомендация по использованию полученных результатов. Результаты исследования могут быть использованы в образовательном процессе (в учреждениях среднего, среднего специального, высшего образования), в том числе при разработке лекционного курса по истории белорусской литературы второй половины XX века.

Достоверность материалов и результатов дипломной работы. Материалы, использованные при написании дипломной работы «Человек и история в поэтическом наследии Миколы Орочко», а также полученные результаты являются достоверными, работа выполнена самостоятельно.

РЭФЕРАТ

Агульны аб'ём дыпломнай работы складае 58 старонак, спіс выкарыстанай літаратуры ўключае 33 крыніцы.

Ключавыя словы: драматычная паэма, гістарычная тэматыка, верш, літаратурная крытыка, літаратуразнаўчы артыкул, ваенная лірыка, мастацкая асаблівасць.

Аб'ект даследавання – ліра-эпічная спадчына М. М. Арочкі.

Мэта даследавання – аналіз спецыфікі мастацкага адлюстравання гістарычных падзей у драматычнай трылогіі («Крэва», «Судны дзень Скарыны», «Каранацыя Міндоўга»), а таксама паэмах «Курганне», «Матчына жыта», «Хіміна хата» М. М. Арочкі.

Метады даследавання: гісторыка-тыпалагічны, параўнальна-супастаўляльны, апісальны, структурны.

Атрыманыя вынікі і навуковая навізна даследавання. У выніку праведзенага даследавання ўстаноўлена, што зварот М. М. Арочкі да жанру драматычнай паэмы абумоўлены ўплывам творчасці літоўскага паэта Ю. Марцінкявічуса, у асаблівасці яго драматычнага трыпціха («Міндаўгас» (1968), «Сабор» (1970), «Мажвідас» (1976)), а таксама творчасці калмыцкага паэта Д. Кугульцінава, беларускіх паэтаў Я. Купалы і А. Куляшова. Зварот М. М. Арочкі да тэмы вайны ў паэмах «Курганне», «Матчына жыта», «Хіміна хата», а таксама ў такіх літаратуразнаўчых і літаратурна-крытычных кнігах, як «Саюз часу і майстэрства» (1981), «Беларуская савецкая паэма» (1979), паўплываў у далейшым на стварэнне кнігі «Паэзія і вайна» (1987), у тым ліку на паўторны аналіз ваеннай лірыкі паэтаў постсавецкай прасторы. Правядзенне структурнага аналізу паэм «Крэва», «Судны дзень Скарыны», «Каранацыя Міндоўга» М. М. Арочкі дазволіла прыйсці да наступнай высновы: мастацкае адлюстраванне гістарычнай рэчаіснасці характарызуецца перавагай аўтарскай інтэрпрэтацыі падзей.

Рэкамендацыя па выкарыстанні атрыманых вынікаў. Вынікі даследавання могуць быць выкарыстаны ў адукацыйным працэсе (ва ўстановах сярэдняй, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі), у тым ліку пры распрацоўцы лекцыйнага курса па гісторыі беларускай літаратуры другой паловы XX стагоддзя.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў дыпломнай работы. Матэрыялы, выкарыстаныя пры напісанні дыпломнай работы «Чалавек і гісторыя ў паэтычнай спадчыне Міколы Арочкі», а таксама атрыманыя вынікі з'яўляюцца дакладнымі, праца выканана самастойна.

SUMMARY

The total volume of the thesis is 58 pages, the list of references includes 33 sources.

Keywords: dramatic poem, historical theme, poem, literary criticism, literary article, military lyrics, artistic feature.

The object of research is the lyric-epic heritage of N. N. Orochko.

The purpose of the research is to analyze the specifics of the artistic representation of historical events in the dramatic trilogy («Krevo», «Skaryna's Judgment Day», «Mindovga's Coronation»), as well as the poems «Mounds», «Mother's Rye», «Chemin's House» by N. N. Orochko.

Research methods: historical-typological, comparative-comparative, descriptive, structural.

The results obtained and the scientific novelty of the study. As a result of the conducted research, it was found that N. N. Orochko's appeal to the genre of a dramatic poem is due to the influence of the work of the Lithuanian poet Y. Marcinkevicius, especially his dramatic triptych («Mindaugas» (1968), «Cathedral» (1970), «Mazhvydas» (1976)), as well as the work of the Kalmyk poet D. Kugultinov, Belarusian poets Y. Kupala and A. Kuleshov. N. N. Orochko's appeal to the theme of war in the poems «Mounds», «Mother's Rye», «Himin's House», as well as in such literary and literary-critical books as «The Union of Time and Skill» (1981), «The Belarusian Soviet Poem» (1979), further influenced creation of the book «Poetry and War» (1987), including a re-analysis of the military lyrics of poets of the post-Soviet space. The structural analysis of the poems «Krevo», «Skaryna's Judgment Day», «Mindovga's Coronation» by N. N. Orochko allowed us to come to the following conclusion: the artistic representation of historical reality is characterized by the predominance of the author's interpretation of events.

Recommendation for the implementation of the results obtained. The results of the research can be used in the educational process (in institutions of secondary, secondary specialized, higher education), including in the development a lecture course on the history of Belarusian literature of the second half of the twentieth century.

Reliability of materials and results of the thesis. The materials used in writing the thesis «Man and history in the poetic heritage of Mikola Orochko», as well as the results obtained are reliable, the work was done independently.